

10. okraji »Favoriten« in predmestji »Brigittenau«, kjer se vidijo posebno nedeljske dni ženske in moški z otroci vred po vsem v moravsko-čeških nošah govoreči samo češki. Da se mej dijaki, obrtniki, trgovci, uradniki, in to mej izobraženci tudi nahaja na Dunaji prav dosti, in to národno zelo zavednih Čehov, je enako znano. Tako se vrjetno trdi, da na Dunaji biva okroglo število 240.000 Čehov.

Za izobraženje čeških otrok skrbeti prosilo je tedaj društvo »Komensky« pri vladi dovoljenja, v smislu člena 17. državnih temeljnih postav in §. 70. šolske postave, na lastne stroške napraviti privatno ljudsko šolo s češkim učnim jezikom.

Deželni šolski svet Doljne-avstrijski zavrgel je to prošnjo. Naučno ministerstvo pa je zadnje dni odločilo: »da proti napravi privatne ljudske šole s češkim učnim jezikom na Dunaji ni postavnega zadržka«.

Ta odlok napravil je po vzprejetem ukazu od stranke grozovit krik v judovskih in nemško národnih časnikih Dunajskih, češ, da je to prvi korak za spodkopavanje nemškega Dunaja, da je to nepostavno češko nasilstvo in mnogo tacega.

Deželni šolski svet vložil je protest zoper tak nepostaven ministerski odlok, in pridružil se je temu tudi Dunajski mestni zbor z nujnim sklepom, v katerem ministerski odlok imenuje »postavi in pravici nasproten«, kateri bil je vzprejet z vsemi glasovi zoper dva.

»Pester Lloyd« piše o tej zadevi: »Mej tem, ko se umetniki Dunajski pripravljajo s slavnostnim sprevedom slaviti dan, katerega so pred 200 leti Turki prisiljeni popustili obleganje avstrijskega glavnega mesta, bobné bobni pred zakopi metropole, ter ji prefi nov hud sovražnik se še hujsim napadom«. Res, velika nevarnost!

(Po „Nov.“)

S Štajerskega. A) C. k. deželni šolski svet je v svoji seji dné 23. novembra 1882. l. vzel na znanje poročilo nadzorovanja ljudskih sol v Gradci ter odobril na podlogi tega poročevalčeve predloge; nadalje je dovolil razširjenje ljudske šole v Friesachu v dvorazrednico, ono v Slov. Bistrici v petrazrednico in napravo paralel na dekliški šoli v Eisenerzu in na ljudski šoli v Eibiswaldu, izvolitev učitelja Mart. Pristernik-a kot strokovnjaka v okr. šol. svet Marenberski in potrdil in dovolil kraj. šol. svétu v Št. Lenartu (okr. Laško), da sme novince vzprejemati o veliki noči. — Na ljudske šole so se imenovali za nadučitelje: G. Vodušek (iz Teharij) v Globoko, Iv. Tritscher v Ramsau in Jos. Družovič v Št. Jurij na Pesnici (dozdaj učitelj tam); za učitelje: Karol Kattnik v Vasoldsberg, Fr. Harrič (iz Ribnice) v Brezje, Gottf. Ehrlich v Pöllau in Karol Kottnigg k sv. Duhu pri Lučah (dozdaj prov. tam). — Nadučitelj Jos. Sohn (Hitzendorf), in učitelja T. Jakubec (Grosslobming) in Jos. Velebil (Radegund) dejali so se vsled lastne prošnje v stalni pokoj.

B) Raznoterosti. Nj. Veličanstvo presv. cesar je podaril za stavbo sol v Št. Jurji pri Taboru, v Pernicah (okr. Marenberg) in Krieglachu vsakej po 200 gold. — Nekdanji obče priljubljeni ravnatelj na Graškem moškem učiteljski, a zdaj ravnatelj pedagogiju v Dun. Novemestu, gospod dr. J. Lucas, je imenovan za okr. šol. nadzornika v Dun. Novemestu. — V Št. Juriji na Pesnici se je slovesno odprl drugi razred dné 19. novembra 1882. l. Slovesnost so se svoje pričujočnostjo povikšali gospod namestnijski svetovalec Pavič, okr. šolski nadzornik g. J. Robič in dr. Govorili so: g. Pavič, č. g. Lajh, nadučitelj in dr. Otroci pa so peli in deklamirali. — Naš štajerski učiteljski list »Popotnik«, nastopivši z letošnjim letom svoj četrti letnik, preselil se je v Maribor, ter bo pod uredništvom prejšnjega c. k. okr. šolskega nadzornika gospoda Mih. Nerat-a, nadučitelja na Mariborski okoliški šoli, izhajal zopet po dvakrat na mesec. Zakaj imajo Spodnještajerski učitelji svoj poseben list, zakaj se ne oklenejo vsi »Učit. Tovarisa«? Potreba posebnega lista za Štajerce utemeljuje se s tem, da ker se je Nemštvo (pravo in ponareto), videče, da je na Kranjskem izgubilo vsa tla, vrglo z vso močjo na Štajersko, hoteče se tukaj odškodovati za izgube na Kranjskem, treba je pri nas posebnega lista, ki bo učitelje zbiral okoli sebe ter jih vodil k vkupnemu boju za naš národ in naše ljudsko šolstvo. Da pa se učitelji ne oklenejo »Učit. Tovarisa«, krivo je največ to, da učiteljstva na Kranjskem ne najdemo mej sobojevavci za nove šolske postave.*

Tone Brezovnik.

Iz Vojnika. Devetega zborovanja Celjskega učiteljskega društva dné 7. dec 1882. l. udeležilo se je 22 udov. Na novo sta pristopila gospoda Tom. Grah, učitelj, in V. Jug, podučitelj v Št. Juriji na juž. žel.; izstopil pa je ta dan g. J. Šeligo, nadučitelj pri sv. Jederti (Laško). — Ko se je zapisnik zadnje seje prečital in odobril ter je gospod predsednik naznanil dopise ravnateljstva štaj. učit. zveze, zadevajoče izpeljavo nekaterih zvezinih sklepov, povzame

* Naši vnanji pobratimi naj nas razumijo! Mi smo vsi za novo šolo in nove šolske postave, a pri tem imamo pred očmi tudi národno šolo in národne učitelje!

Ured.

g. Gabršek besedo ter govori o izvoru in razvoji jezika. V čez eno uro trajajočem govoru, naslikal nam je gospod govornik toliko zanimivega, da bi pač vstregel vsem udom in gotovo tudi drugim tovarišem, ako bi ta svoj govor v katerem koli listu objavil. — Na to poročal je podpisani kolikor mogoče natančno in objektivno o letošnjem zborovanji »Slov. učit. društva« v Ljubljani. Društvo odobri poročevalčovo postopanje pri tem zborovanji. — Ker se je v tem ura precej naprej pomaknila, morala sta se druga dva na dnevnem redu odbrana govora odložiti za prihodnje.

Tone Brezovnik.

Iz Ptujskega okraja. Vsakemu količak naobraženemu človeku je gotovo znano, kako blagodejno vpliva društvo oziroma združevanje na posameznika, na posamezne stanove in kako osodepolno mnogokrat za blagobit celega národa. Velike važnosti so združevanja gotovo v vsakem obziru, a tem večje pa še nam slovenskim učiteljem, ki smo tako rekoč samim sebi prepuščeni. Hočemo, da se različne nepotrebности, obstoječe še pri našem stanu, odstrané, nasprotno pa potrebnosti uvedo, in če hočemo blagodejno vplivati na blagobit národa, iz katerega smo in kateri nas živi, treba nam je združevati se, da tako skupno z vednim tirjanjem in zahtevanjem nekđaj gotovo dosežemo in si priborimo, kar posamezniku nikakor nij mogoče. Učitelji Ptujškega okraja, poznati po vsem slovenskem svetu zaradi neustrašljive boritve za národove svetinje, pokažite skupno kaj ste! Posameznik se lahko zatré, a združenim močém ne more škodovati nobena sovražna moč. Dojdite skupno dné 4. janúarja 1883. l. k seji v Ptuj, in volite si neustrašljive moči svojega stanu v odbor in predsedništvo svojega društva, kajti kakersna glava, takšno telo. Slavni c. kr. okr. šolski svét pa se od strani sedanjega odbora prav ponižno prosí, da imajo vsaki prvi četrtek v mesecu prosto vsi tisti učitelji, kateri se seje udeležé in sedajšnji okrajni šolski svét nam tega gotovo ne bode odrekel. Tedaj v novem letu pogumno naprej v delovanji za národni šolski napredek!

Ptuj, v dan 14. decembra 1882.

Odbor.

Iz Koperskega okraja. Včeraj so Koperski učiteljski pripravniki sè svojimi profesorji in pa nežna šolska mladina sè svojimi učitelji, kojim so se pridružili zastopniki gimnazije Koperske in raznih uradov, spremili k zasluženemu počitku staréka, koji se je rodil v dan 16. majnika 1794. leta na Tominskem. V šolo je hodil nekaj domá, a nekaj v Ljubljani, kjer mu je bil Vodnik učitelj in naš Koseski součenec. Radostjo se spominjam ganljivega prizora, ko sem pokazal pred tremi leti sivemu starčku Vodnikovo podobo. »Tak je bil Vodnik«, vsklikne, »zdi se mi, da ga gledam živega, da poslušam kakor nekđaj njegove nauke.« — Sedemnajstletnega mladenčca vzamejo v Napoleonovo vojsko, kjer je postal zdravniški pomočnik, a štiri leta pozneje pride v Koper, kjer je kot učitelj in potem voditelj Koperskih šol služboval celih 56 let — od l. 1817. do l. 1873.

Težko je povedati, a lahko si mislimo, koliko zalih cvetic je v pol stoletji kot vnet učitelj vsadil v nedolžna otroška srca, in koliko je kot voditelj koristil Koperskej šoli. Koprčani morali bi mu postaviti hvaležen spominek, kajti lahko rečem: Kolikor je Koperčanov od 20. do 70. leta, vse je pokojni Ivan naučil pisati, brati in računati.

Leta 1873. je šel v pokoj, ter je živel v Kopru mirno, tiho in zadovoljno do svoje lahke smrti v dan 10. dec. preteč. leta.

Dolžnosti svojega stanú pokojni Ivan ni samo poznal, temuč jih je tudi izpolnoval. A v Kopru mej znanimi rovarji je imel težko stališče. Ne bi se bil obranil, da bi ne bil učitelj v pravem pomenu besede. Ker je govoril in pisal francoski, nemški in italijanski jezik ravno tako dobro, kakor svojega materinega slovenskega, še marsikdo ni vedel, katere národnosti da je. Nemec ga je svoji, a Italijan svoji národnosti prišteval. Vender pa ni misliti, da je svojo pravo národnost zatajeval; samo izobešal je ravno ni. Rod njegov mu je vedno ljub in drag ostal. V dolgih 70. letih, kar je mej tuji živel, ni pozabil svojega materinega jezika, ter je vsako prilžnost z veseljem porabil, kjer se je mogel po domače razgovarjati. — Kako je bil vnet za svoj učiteljski stan, kaže tudi to, da je pred svojo smrtjo okoli 60 zvezkov iz svoje knjižnice daroval učiteljski knjižnici v Koperskem okraji. — Mnogo zanimivega in poučljivega bi se lahko pisalo o njem, toda za zdaj naj zadostuje te vrstice. — Naj njegov spomin in vzgled živi mej nami!

S Krasa. (Okrajna učiteljska konferenca v Sezani.) Obljubil sem Vam v privatnem sporočilu zadnjič, gospod urednik, da postanem z novim letom stalen sotrudnik Vašemu cenjenemu listu. Evo me izpolnujočega svojo obljubo!

Za danes naj Vam opišem okrajno učiteljsko konferenco, katero smo imeli Kraški učitelji v dan 20. t. m. v Sezani. Dnevni red bil je ta-le, in sicer v nemškem jeziku: 1. Bericht des k. k. Bezirksschulinspektors. 2. Zweck und Führung des Wochenbuches, poročá nadučitelj gospod